

مدت پاسخگویی: ۷۵ دقیقه

تاریخ امتحان: ۹۶/۱۰/

نام دبیر: آقای حسن آبادی

نمره:

امضاء دبیر:

به نام دانای توانا
اداره آموزش و پرورش ناحیه ۴ مشهد
امتحانات نوبت اول (ضمن سال)

نام و نام خانوادگی:

شماره صندلی:

نام امتحان: فارسی

پایه - رشته: یازدهم - ریاضی، تجربی

شماره کلاس: ۲۰۲-۲۰۱

تعداد صفحه:

ردیف	سئوالات	صفحه ی (۱)	بارم
۱	الف - قلمرو زبانی (۲ نمره) معنی واژگان مشخص شده را بنویسید. الف - فرو ماند در لطف و صنع خدای () ب - اشتر طلبید و محمل آراست () ج - اگر به طوع و رغبت نیاید به اکراه و اجبار برگیر و بیاور. () د - به شکل بدیهی، میثاق امروزی را مؤکد سازیم. ()		۱
۲	فعل را در جمله ی زیر به مجهول تبدیل کنید و اجزای جمله را با فعل مجهول تطبیق دهید و بنویسید. «من به آرامی از آن درخت تنومند، یک دانه شکوفه ی سیب چیدم.» ←		۰/۵
۳	نقش های تبعی را در عبارت های زیر نشان دهید و نام هر یک را بنویسید. (جمعاً دو مورد) الف - به فرزندان و یاران گفت چنگیز / که گر فرزند باید، باید این سان ←		۰/۵
۴	ب - پدر جلال الدین، محمد بن حسین خطیبی، معروف به بهاءالدین ولد از دانشمندان روزگار خود بود. ←		۰/۵
۵	فرآیندهای واجی «افزایش» و «کاهش» را در عبارت زیر، مشخص کنید. (جمعاً دو مورد) «او لحظه ای از نظم و نثر غافل نمی شد و همیشه گلستان سعدی در دسترس ما بود.» ←		۰/۵
۶	هجاهاى هر واژه را تعیین کنید و سپس صامت ها و مصوت ها را مشخص نمایید. الف - لانه ← ب - آب ←		۰/۵
۷	در متن زیر، دو واژه ی «وندی»، یک واژه ی «مرکب» و یک واژه ی «وندی- مرکب» بیابید و بنویسید. «با شعر او بود که با شعر شاهکار آشنا شدم و او را هنرمند یافتم و با آثار او در تنهایی، گفت و گو کردم.» الف - دو واژه ی وندی ← ۱- ۲- ب - یک واژه ی مرکب ← ۱- پ - یک واژه ی «وندی- مرکب» ← ۱-		۱
۷	در گزینه های زیر، غلط های املائی را پیدا کنید و زیر آن ها خط بکشید و شکل درست را بنویسید. (جمعاً دو مورد) الف - چون موسم حج رسید برخواست / اشتر طلبید و محمل آراست () ب - شعری در مدح گیوه ی من بگوئید بدانم قوت تبع شما تا چه پایه است ()		۰/۵

ردیف	سؤالات	صفحه ی (۲)	بارم
۸	کدام شکل از همزه ، هم در آغاز، هم در میان و هم در پایان واژه می آید؟ برای دو مورد آن ، مثال بزنید. الف () ب ()	۰/۵	۰/۵
۹	کلمه ی «استاد» را یک بار به عنوان شاخص و یک بار به عنوان «هسته ی گروه اسمی» در جمله به کار ببرید. الف- شاخص ← ب- هسته ی گروه اسمی ←	۰/۵	۰/۵
۱۰	مترادف و هم خانواده ی کلمه ی «مفاتیح» را بنویسید. مترادف () هم خانواده ()	۰/۵	۰/۵
۱۱	کاربرد معنایی واژه ی «محبوب» را در عبارت های زیر، بررسی کنید و بنویسید. الف- محبوب گشت از مردمان، مگر از اطبا () ب- مردی محبوب بود و دیده و دلش از گناه، دور. ()	۰/۵	۰/۵
۱۲	رابطه ی معنایی بین کلمات این دو گروه عطفی را بنویسید. (ترادف، تضمّن، تناسب، تضاد) الف- سیر و گیاه () ب- سیر و پیاز ()	۰/۵	۰/۵
ب- قلمرو ادبی (۵ نمره)			
۱۳	در بیت «می گفت گرفته حلقه در بر / کامروز، منم چو حلقه بر در»، مشبّه و مشبّه به را تعیین کنید. الف- مشبّه () ب- مشبّه به ()	۰/۵	۰/۵
۱۴	در عبارت های زیر، آرایه ی «مجاز» را بیابید و مفهوم آن ها را بنویسید. (جمعاً دو مورد) الف- به کران آب فرود آمد و جامه بگردانید. () ب- زرها را سلطان محمود از بتخانه ها به شمشیر، بیاورده باشد. ()	۰/۵	۰/۵
۱۵	منظور از «سهل ممتع» بودن سخن سعدی، چیست ؟ ←	۰/۵	۰/۵
۱۶	نمودار خطّی قالب شعری «چهار پاره» را در دو بند، رسم کنید.	۰/۵	۰/۵
۱۷	در عبارت زیر، بهره گیری از کدام آرایه های ادبی بر زیبایی سخن، افزوده است؟ (در چه کلماتی؟) (دو مورد) «دو دربار وجود داشت دربار بزم و دربار رزم؛ بزم پدر و رزم پسر» ۱- () ۲- ()	۰/۵	۰/۵

بارم	صفحه ی (۳)	سؤالات	ردیف
۰/۵		در بیت الف، آرایه ی «استعاره» و در بیت «ب»، آرایه ی «متناقض نما» را مشخص و بررسی کنید. الف- سرنشتر عشق بر رگ روح زدند / یک قطره فرو چکید و نامش دل شد (استعاره =) ب- کنارنام تولنگر گرفت کشتی عشق / بیا که یاد تو آرامشی است طوفانی (متناقض نما =)	۱۸
۱		بیت بعدی را بنویسید. زاغی از آن جا که فراغی گزید / رخت خود از باغ به راغی کشید ←	۱۹
۱		مصراع دوم هر گزینه را بنویسید. الف- بنمای رخ که باغ و گلستانم آرزوست / ب- پنهان ز دیده ها و همه دیده ها از اوست /	۲۰
پ- قلمرو فکری (۸ نمره)			
۰/۵		معنی و مفهوم عبارت های زیر را در زیر آن به فارسی روان بنویسید. الف- هیچ نمانده بود از غرقه شدن اما ایزد رحمت کرد پس از نمودن قدرت. ←	۲۱
۰/۵		ب- این چه سرّ است که حضرت عزّت، خاک ذلیل را به چندین اعزاز می خوانند. ←	
۰/۵		ج- خوب و بد را به عنوان مشیت الهی می پذیرفت. ←	
۰/۵		د- عطار به پدر مولانا گفت: زود باشد که این پسر تو، آتش در سوختگان عالم خواهد زد. ←	
۰/۵		بیت «به ترتیبی نهاده وضع عالم / که نی یک موی باشد بیش و نی کم» با کدام گزینه تناسب معنایی دارد؟ الف- اگر لطفش قرین حال گردد / همه ادبارها اقبال گردد ☐ ب- بلند آن سر که او خواهد بلندش / نژند آن دل که او خواهد نژندش ☐ پ- اگر یک ذره را برگیری از جای / خلل یابد همه عالم سراپای ☐ ت- در نابسته ی احسان گشاده است / به هر کس آن چه می بایست داده است ☐	۲۲
۰/۵		مفهوم و منظور کلی بیت زیر را با توجه به درس «ذوق لطیف» بنویسید. «به حرص ار شربتی خوردم مگیر از من که بد کردم / بیابان بود و تابستان و آب سرد و استسقا» ←	۲۳

ردیف	سئوالات	صفحه ی (۴)	بارم
۲۴	با توجه به عبارت به سؤال ها پاسخ دهید. « سعدی که انعطاف جادوگرانه دارد آن قدر خود را خم می کرد که به حد فهم ناچیز کودکانه ی من برسد. به هر حال، این همدم کودک و دست گیر پیر، مانند هوا در فضای فکری فارسی زبانان، جریان داشته است.» الف- منظور از این که «خود را خم می کرد» چیست؟ ب- منظور از «همدم کودک و دست گیر پیر» چیست؟		۱
۲۵	در بیت «بشنو از نی چون حکایت می کند / از جدایی ها شکایت می کند»: الف- «نی» نماد چیست؟ ب- منظور از «جدایی» چیست؟		۱
۲۶	معنی و مفهوم بیت ها را به نثر روان بنویسید. الف- اگر لطفش قرین حال گردد / همه ادبها اقبال گردد ← ب- ما به فلک بوده ایم یار ملک بوده ایم / باز همان جا رویم جمله که آن شهر ماست ← پ- شبی را تا شبی بالشکری خُرد / ز تن ها سر، ز سر ها خود افکند ←		۰/۵
۲۷	کدام گزینه با بیت «رزق، هر چند بی گمان برسد / شرط عقل است جُستن از درها» تناسب مفهومی دارد؟ ۱- خدا را بر آن بنده بخشایش است / که خلق از وجودش در آسایش است ☐ ۲- یکی روبهی دید بی دست و پای / فرو ماند در لطف و صنع خدای ☐ ۳- نه بیگانه تیمار خوردش نه دوست / چو چنگش رگ و استخوان ماند و پوست ☐ ۴- بخور تا توانی به بازوی خویش / که سعیت بود در ترازوی خویش ☐		۰/۵
۲۸	کدام گزینه با بیت «از شبنم عشق، خاک آدم گل شد / صد فتنه و شور در جهان حاصل شد» تناسب مفهومی دارد؟ ۱- با خردمندی و خوبی، پارسا و نیک خوست / صورتی هرگز ندیدم که این همه معنی در اوست ☐ ۲- در ازل پرتو حسنت ز تجلی دم زد / عشق پیدا شد و آتش به همه عالم زد ☐ ۳- دست طمع چو پیش کسان می کنی دراز / پل بسته ای که بگذری از آبروی خویش ☐ ۴- ز علم ظاهری رنجور گردی / ز علم باطنی منصور گردی ☐		۰/۵

موفق باشید

- ① - معنی واژگان
الف - آفرینش ب - کجاوه ، مهد ج - طوع ؛ اطاعت د - عهد استوار ، عهد پیمان
- ② - یک دانه مشکوفی سیب ، چیده شد . ③ - الف (یاران = معطوف) ب - (مقدین حسین خطیبی = بدل)
- ④ - (لطمه ای = افزایش) (دسترس = کاهش) کی هجا دارد
- ⑤ - لانه ^{الگو هجایی} / ل / ا / ن / - / ه آ ب ^{الگو هجایی} ← / ا / ب / / ص ۳ ص ۴
- ⑥ - (وندی ؛ ۱- هرمنند ۲- تنهایی) (مرکب ؛ شاهکار) (وندی - مرکب ؛ لغت وگو)
- ⑦ - (الف ؛ برخاست) (ب ؛ طبع) ⑧ - (آ) (۱- آن ۲- قرآن ۳- مار بوآ) (ذکر دو مثال کافی است)
- ⑨ - (شخص ← استاد علی اکبر دهخدا ، لغت نامه را تدوین کرد) (هسته ی گرده اسمی ؛ استاد آمده او استاد ریاضی است .)
- ⑩ - (مترادف ؛ کلیده) (هم خانواده ؛ مفتاح ، فتوح) ⑪ - (الف ؛ پنهان) (باشترم و حیا)
- ⑫ - (الف - تضمین) (ب - تناسب)

ب - مله روانی

- ⑬ - (الف - من) (ب - حلقه) ⑭ - (الف - آب (رودخانه)) (ب - شمشیر (خند))
- ⑮ - (لها آسان اما تقلید از آن ، دشوار است .)
- ⑯ - (۱- تضاد ؛ (ازم - بزم)) (مراعات نظیر (پدر - پسر))
- ⑰ - (الف ؛ رگ روح) (ب ؛ آرامشی طولانی)
- ⑱ - بیت بعدی ؛ دیدگی عرصه به دامان کوه روضه ده مخزن پنهان کوه ⑳ - الف - بگشای لب که قند فراوانم آرزوست
ب - آن آشکار صنعت پنهانم آرزوست

ب - مله فکری

- ㉑ - الف - چیزی نمانده بود غرق شود اما خداوند ، پس از نشان دادن هدایتش به او رجعت کرد .
ب - این چه راز است که خداوند ، خاک نیست را با این همه احترام احضار می فرماید . ج - جهادش خوب یا بد را ناشی از اراده ی الهی نیست
د - علمای بیدر مولانا لغت ؛ به زودی این سپهر تو ، شور و غوغایی در عاشقان دنیا ایجاد خواهد کرد .
- ㉒ - پ - ⑳ - آرزوهای مردم از ناگزیری بود پس از من ایراد بگیرد . (اشاره به چاپ اولین کتاب های نویسنده در دوره ی جوانی)
- ㉓ - الف - نوشته ها و اشعار معدی به گونه ای است که کودک هم در حد فهم خود می فهمد . ب - هم کودک و هم بزرگ سال می توانند از آثار معدی بهره ببرند .
- ㉔ - الف - (خود مولانا ، هرگز ب دور افتاده از وطن) ب - (جایی از عالم معنا و جوار الهی)
- ㉕ - الف - آن لطف الهی ، شامل حال فرد شود همی بدبختی های او به خوشبختی تبدیل می شود .
ب - ما نزد خدا وهم نشین فرشتگان بودیم دوباره نزد خدا برمی گزیم زیرا آن جا وطن هم می ماست .
پ - یک شبانه روز با سپاهی کوچک به نبرد مشغول بود . . .

㉖ - ۴

㉗ - ۲